

Minister Obrony Narodowej

BMON-WSiW.0503.2294.2024
Warszawa, 02 stycznia 2025

Pan dr hab. Marcin WIĄCEK
RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Szanowny Panie Rzeczniku,

w nawiązaniu do pisma (Nr WZF.801.2.2024.SC) z dnia 5 grudnia 2024 r., dotyczącego kwalifikacji osób niepełnosprawnych do służby wojskowej, w tym na studia wojskowe – uprzejmie proszę o przyjęcie następujących informacji.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej obowiązkiem obywatela polskiego jest obowiązek obrony Ojczyzny. Natomiast przepis art. 85 ust. 2 stanowi, że zakres obowiązku służby wojskowej określa ustawa. W myśl przywołanej normy konstytucyjnej zakres obowiązku obrony, a w jego ramach obowiązku pełnienia służby wojskowej, określiła *ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248, z późn. zm.)*. Stosownie do art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 przywołanej ustawy obowiązkowi obrony Ojczyzny, w tym obowiązkowi pełnienia służby wojskowej, podlegają obywatele polscy zdolni ze względu na wiek i stan zdrowia do wykonywania tego obowiązku. Kryterium stanu zdrowia ma tutaj istotne znaczenie, zważywszy na specyfikę i charakter służby wojskowej, status żołnierza oraz przeznaczenie i zadania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej jako całości.

W aspekcie powyższych regulacji oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, **każdy** kandydat ubiegający się o powołanie do służby wojskowej musi spełnić podstawowe warunki, umożliwiające to powołanie, które zostały określone w art. 83 przywołanej ustawy, w tym między innymi, a nawet przede wszystkim **posiadać zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia służby wojskowej**.

Orzekając o zdolności do pełnienia każdego rodzaju służby wojskowej, w tym zawodowej, wojskowe komisje lekarskie zobowiązane są do ścisłego przestrzegania przepisów prawa, określonych w *ustawie o obronie Ojczyzny* oraz w *rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej z dnia 25 marca 2024 r. w sprawie orzekania o zdolności do służby wojskowej i trybu postępowania wojskowych komisji lekarskich w tych sprawach (Dz. U. z 2024 r., poz. 466)*.

W tym miejscu należy podkreślić, że określenie możliwości pełnienia służby wojskowej osób z orzeczoną niepełnosprawnością w Siłach Zbrojnych RP, jest zagadnieniem niezwykle złożonym. Już bowiem podstawowe zagadnienie, jakim jest zdefiniowanie „niepełnosprawności”, implikuje określone wątpliwości w aspekcie możliwości pełnienia służby wojskowej. Przywołując choćby definicję z *ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, z późn. zm.)*, określającą niepełnosprawność jako „trwałą lub okresową niezdolność do wypełnienia ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”, to powoływanie osób z tą niepełnosprawnością do służby wojskowej jest niemożliwe, gdyż służba wojskowa jest fundamentalnie związana ze stawianiem wyższych wymagań w zakresie sprawności fizycznej i psychicznej w stosunku do osób ubiegających się o powołanie do służby niż w przypadku innych profesji.

Pracownik z orzeczoną niepełnosprawnością korzysta z szeregu ulg i udogodnień w miejscu pracy (skrócony czas pracy, ograniczona możliwość pracy w godzinach nadliczbowych oraz pracy w porze nocnej, dodatkowa przerwa w pracy, dodatkowy urlop). Podkreślenia wymaga, że służba wojskowa ze względu na jej szczególny charakter, pełniona jest często w bardzo trudnych warunkach, wymagając równocześnie pełnej dyspozycyjności (np. ochrona granicy państwa, usuwanie skutków katastrof klęsk żywiołowych). Natomiast realizacja uprawnień osób niepełnosprawnych w takich warunkach służby byłaby utrudniona i nie bez wpływu na realizację zadań danego pododdziału jako całości.

Uwzględniając powyższe, absolutnie nie można się zgodzić ze stanowiskiem, że kwalifikowanie osoby ubiegającej się o powołanie do służby wojskowej jako niezdolnej, na podstawie obowiązujących przepisów prawa, jest jakkolwiek formą jej dyskryminowania. Służba wojskowa, ze względu na swą specyfikę, jak i wysokie wymagania jakie są stawiane żołnierzom podczas jej pełnienia, musi mieć precyzyjnie określone zasady doboru kandydatów w procesie kwalifikacji, w szczególności pod kątem zdolności psychicznej i fizycznej do jej pełnienia.

Mając na względzie powagę przedmiotowej problematyki w 2010 r. wprowadzona została do orzecznictwa wojskowo-lekarskiego nowa kategoria zdrowia Z/O. Kategoria Z/O - zdolny do zawodowej służby wojskowej z ograniczeniami oznacza, zgodnie z art. 190 ust. 10 pkt 2 *ustawy o obronie Ojczyzny*, ograniczoną zdolność do **dalszego** pełnienia zawodowej służby wojskowej na określonych stanowiskach służbowych. Wojskowa komisja lekarska, orzekając o zaliczeniu żołnierza zawodowego lub byłego żołnierza zawodowego do kategorii Z/O, uwzględnia zdolność do pełnienia zawodowej służby wojskowej na stanowisku służbowym wskazanym przez organ właściwy do wyznaczania na to stanowisko. Stanowisko

służbowe wskazuje się w uzgodnieniu z żołnierzem przewidzianym do wyznaczenia na nie. Jak stanowią przepisy prawa ograniczona zdolność do pełnienia zawodowej służby wojskowej może zostać określona wyłącznie w stosunku do żołnierza zawodowego lub byłego żołnierza zawodowego. Podkreślić należy, że przywołane regulacje dotyczące możliwości dalszego pełnienia służby wojskowej przez żołnierzy z orzeczoną kategorią Z/O świadczą o tym, że Ministerstwo Obrony Narodowej bardzo poważnie traktuje przedmiotową problematykę i z należytą troską podchodzi do osób, które wykonują lub wykonywały zawód żołnierza i w trakcie służby doznały określonych dolegliwości zdrowotnych uniemożliwiających im dalsze pełnienie tej służby w dotychczasowym trybie. Wprowadzenie tego rozwiązania było dedykowane uczestnikom różnego rodzaju misji wojskowych, w trakcie których doznali ran lub kontuzji, a wobec których z tego tytułu państwo miało określony dług wdzięczności. Jest to też wyraz realizacji konstytucyjnej powinności określonej w art. 19 Konstytucji RP, zgodnie z którym Rzeczpospolita Polska specjalną opieką otacza weteranów.

Odnosząc się do przypadku opisanego w wystąpieniu Pana Rzecznika, stwierdzić należy, że obowiązujące przepisy uniemożliwiają zatem ze zrozumiałych względów powołanie danej osoby do służby wojskowej, jeżeli nie spełnia określonych wymagań prawnych. Zauważyć należy jednak, że jeżeli osoba ta pragnie swoją przyszłość zawodową związać z Siłami Zbrojnymi RP, to należy pamiętać, że istnieje możliwość podjęcia studiów cywilnych w Wojskowej Akademii Technicznej, po której zakończeniu można ubiegać się o zatrudnienie w Siłach Zbrojnych RP w charakterze pracownika Resortu Obrony Narodowej, stosownie do posiadanych kwalifikacji i wykształcenia oraz potrzeb danego pracodawcy.

Niezależnie od powyższego, przedstawione stanowisko ma charakter ogólny, ponieważ w przywołanym na wstępie piśmie nie wskazano, czy określona w nim osoba jest osobą niepełnosprawną na mocy prawomocnego orzeczenia wydanego na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, jaki stopień niepełnosprawności został określony w jej przypadku oraz jakie schorzenie lub dysfunkcja powoduje tę niepełnosprawność.

Z wyrazami szacunku

z up. Paweł Bejda
Sekretarz Stanu
/dokument podpisany kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Informacja dotycząca przetwarzania danych osobowych

Działając na podstawie art. 13 ust. 1 i 2 RODO tj. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) oraz ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, informuję Panią/Pana, że:

Administratorem danych jest Minister Obrony Narodowej z siedzibą w Warszawie, przy Al. Niepodległości 218, tel. 22 261 874 432

Administrator wyznaczył Inspektora Ochrony Danych, z którym można się kontaktować poprzez pocztę elektroniczną na adres: iod@mon.gov.pl lub listownie na adres: Ministerstwo Obrony Narodowej Al. Niepodległości 218, 00-911 Warszawa, z dopiskiem „Inspektor Ochrony Danych”.

Dane osobowe będą przetwarzane w celu rozpatrzenia skargi lub wniosku na podstawie art. 6 ust. 1 lit c RODO (wypełnienie obowiązku prawnego), w związku z ustawą z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego - dział VIII Skargi i wnioski.

Dane mogą być przekazywane podmiotom przetwarzającym dane osobowe na zlecenie administratora, a także innym podmiotom uprawnionym na podstawie przepisów prawa.

Dane nie będą przekazywane do państwa trzeciego ani do organizacji międzynarodowej. Dane będą przechowywane przez okres 5 lat zgodnie z obowiązującym w Ministerstwie Obrony Narodowej Jednolitym Rzeczym Wykazem Akt.

Osobie, której dane dotyczą przysługuje prawo dostępu do danych osobowych, żądania ich sprostowania i ograniczenia przetwarzania, w przypadkach wymienionych w RODO.

W związku z tym, że przetwarzanie danych osobowych odbywa się na podstawie art. 6 ust. 1 lit. c RODO, osobie której dane dotyczą nie przysługuje prawo do przenoszenia danych, ich usunięcia ani prawo do wniesienia sprzeciwu.

Osobie, której dane dotyczą przysługuje prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (adres: 00-193 Warszawa, ul. Stawki 2).

Podanie danych nie jest obowiązkowe, jednak jest warunkiem umożliwiającym rozpatrzenie skargi lub wniosku, co wynika w szczególności z przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

W trakcie przetwarzania danych nie będzie dochodziło do zautomatyzowanego podejmowania decyzji ani do profilowania.